

**UCHWAŁA NR XIV/119/2015
RADY MIASTA WŁOCŁAWEK
z dnia 29 grudnia 2015 r.**

w sprawie uchwalenia Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2016 rok.

Na podstawie art. 4¹ ust. 1, 2 i 5 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. 2015r., poz. 1286 i poz. 1916) i art. 10 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2012r., poz. 124, z 2015r. poz. 28, poz. 875 oraz art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2015r., poz. 1515)

uchwala się co następuje:

- § 1. Uchwala się Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2016 rok w brzmieniu określonym w załączniku do niniejszej uchwały.
- § 2. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Włocławek.
- § 3. 1. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.
2. Uchwała podlega podaniu do publicznej wiadomości poprzez ogłoszenie w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Miasta Włocławek.

**Przewodniczący
Rady Miasta**
[Signature]
Jarosław Chmielewski

Załącznik
do UCHWAŁY NR XIV/119/2015
RADY MIASTA WŁOCŁAWEK
z dnia 29 grudnia 2015 r.

**Miejski Program Profilaktyki
i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii
na 2016 rok**

SPIS TREŚCI

I. Wstęp	str. 3
II. Lokalna diagnoza problemów alkoholowych, narkomanii i przemocy w rodzinie oraz stan zasobów w sferze rozwiązywania tych problemów na terenie miasta Włocławka	str. 5
III. Realizatorzy Programu oraz zasady jego realizacji, sposoby finansowania i zasady wynagradzania członków Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	str. 11
IV. Cele i zadania Programu oraz sposoby realizacji poszczególnych zadań i wysokość środków finansowych na ich realizację	str. 13
V. Monitorowanie realizacji Programu i sprawozdawczość	str. 22

Rozdział I. Wstęp

Spśród licznych problemów społecznych, problemy związane z nadużywaniem alkoholu oraz zażywaniem narkotyków i innych substancji psychoaktywnych mają szczególne znaczenie. Wynika to przede wszystkim z rozmiarów ww. zjawisk oraz ich społecznych i ekonomicznych kosztów. Konsumpcja alkoholu oraz zażywanie narkotyków mają istotny wpływ na zdrowie fizyczne i psychiczne zarówno jednostek, jak i rodzin a ich konsekwencje dotyczą nie tylko osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków oraz pijących szkodliwie, ale wpływają na całą populację. Nadużywanie alkoholu i uzależnienie od alkoholu oraz zażywanie innych środków psychoaktywnych, w tym narkotyków, powoduje wiele szkód społecznych, takich jak zakłócenia bezpieczeństwa publicznego, przestępczość, wypadki samochodowe, przemoc w rodzinie, ubóstwo i bezrobocie. Szkody powodowane przez ryzykowne i szkodliwe spożywanie alkoholu oraz zażywanie narkotyków i innych substancji psychoaktywnych występują w wielu wymiarach:

- jednostkowym (oddziałują negatywnie na zdrowie fizyczne i psychiczne osób pijących),
- społecznym (negatywne oddziaływanie na zdrowie fizyczne i psychiczne członków rodzin, przemoc w rodzinie, zakłócenia bezpieczeństwa publicznego, przestępczość, wypadki samochodowe, ubóstwo i bezrobocie, etc.),
- ekonomicznym (koszty: leczenia, wypadków drogowych, zaangażowania wymiaru sprawiedliwości, systemu pomocy społecznej i ubezpieczeń, leczenia odwykowego, przedwczesnej umieralności, spadek wydajności pracy, etc.).

Tak długo, jak alkohol będzie spożywany, tak długo będzie trzeba podejmować działania na rzecz rozwiązywania problemów alkoholowych. Wynika to z faktu, iż alkohol jest substancją bardzo toksyczną, psychoaktywną i silnie uzależniająca, a jednocześnie powszechnie dostępną. Rozwiązywanie problemów alkoholowych oraz działania profilaktyczne związane z zapobieganiem ich występowaniu, mają więc charakter permanentny i ciągły. To samo dotyczy zażywania innych substancji psychoaktywnych, w tym narkotyków.

W Polsce system profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii realizowany jest przez wiele instytucji oraz podmiotów publicznych i niepublicznych na poziomie centralnym, wojewódzkim, powiatowym i gminnym. Jednostki samorządu terytorialnego mają ustawowy obowiązek prowadzenia działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz przeciwdziałaniem narkomanii. Wynika to z przepisów ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz przepisów ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii.

Z uwagi na bardzo złożony charakter problemów związanych z nadużywaniem alkoholu i zażywaniem narkotyków oraz innych substancji psychoaktywnych, Gmina Miasto Włocławek realizuje jeden program wynikający z obowiązku nałożonego na samorząd przepisami powyżej przywołanych ustaw. Z uwagi na to, że problemy alkoholowe oraz przeciwdziałanie narkomanii stanowią duży i jednocześnie bardzo złożony problem, a ich rozwiązywanie oraz łagodzenie skutków nadużywania alkoholu i zażywania substancji psychoaktywnych wymaga długiego okresu realizacji, to działania ujęte w Miejskim Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2016 rok (zwanym dalej Programem) stanowią kontynuację zadań realizowanych w latach poprzednich. Zadania te będą realizowane w formach rekomendowanych przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i jednocześnie dostosowanych do aktualnych potrzeb lokalnych, z wykorzystaniem istniejących zasobów.

Program uwzględnia system działań pomocowych skierowanych do osób uzależnionych, osób spożywających alkohol w sposób ryzykowny i szkodliwy, jak również do ich rodzin i osób współuzależnionych. Przewiduje również działania ukierunkowane na osoby potencjalnie zagrożone problemami alkoholowymi, w tym dzieci i młodzież. Obejmować one będą możliwie szeroki wachlarz, począwszy od działań terapeutycznych poprzez profilaktyczne, aż do działań zmierzających do kształtowania i utrwalania pozytywnych postaw i wartości przy szczególnym uwzględnieniu dzieci i młodzieży. Ponadto Program przewiduje przedsięwzięcia informacyjne i edukacyjne skierowane do ogółu mieszkańców. Uwzględni działania ograniczające dzieciom i młodzieży dostęp do substancji psychoaktywnych oraz udzielanie profesjonalnej pomocy i wsparcia osobom uzależnionym i współuzależnionym.

Rozdział II. Lokalna diagnoza problemów alkoholowych, narkomanii i przemocy w rodzinie oraz stan zasobów w sferze rozwiązywania tych problemów na terenie miasta Włocławka

1. DANE STATYSTYCZNE – DIAGNOZA

Diagnoza problemów alkoholowych, narkomanii i przemocy w rodzinie na terenie Włocławka oparta została na materiałach i danych statystycznych uzyskanych od Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, wydziałów Urzędu Miasta Włocławek oraz podmiotów i instytucji działających w tych obszarach.

Poniżej, zestawienie wybranych danych liczbowych związanych z tzw. problemami alkoholowymi i innymi uzależnieniami oraz towarzyszącymi im patologiami.

1) Pomoc terapeutyczna i rehabilitacyjna

Podmiot	Kategoria	2012 r.	2013 r.	2014 r.	I półrocze 2015 r.
Przychodnia Terapii Uzależnień we Włocławku, ul. Kaliska 104a	liczba pacjentów uzależnionych od alkoholu	661	673	629	510
	liczba pacjentów uzależnionych od narkotyków	50	63	65	50
Przychodnia Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia we Włocławku, ul. Stodólna 70	liczba pacjentów uzależnionych od alkoholu	495	469	368	337
Oddział Terapii Uzależnienia od Alkoholu – Szpital w Radziejowie	liczba pacjentów uzależnionych od alkoholu (z terenu Miasta Włocławek)	120	130	128	78
Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna we Włocławku, ul. Ogniowa 8/10	liczba osób /dzieci i młodzież/ uzależnionych od alkoholu i narkotyków, wobec których podjęto działania psychoterapeutyczne	33	14	76	35

2) Pomoc socjalna, psychospołeczna i prawna, ochrona przed zjawiskiem przemocy w rodzinie

Podmiot	Kategoria	2012 r.	2013 r.	2014 r.	I półrocze 2015 r.
Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie we Włocławku	liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej	7 845	8 091	7 659	6 460
	liczba osób w tych rodzinach	15 389	14 852	14 267	12 021
	liczba rodzin z problemem alkoholowym	465	483	437	365
	liczba osób w tych rodzinach	732	713	621	521

	liczba rodzin z problemem narkomanii	7	20	16	10
	liczba osób w tych rodzinach	9	28	26	17
Sekcja Interwencji Kryzysowej i Poradnictwa Specjalistycznego MOPR (ul. Żytnia 58)	liczba środowisk objętych wieloaspektową pomocą specjalistyczną (w tym środowiska dotknięte uzależnieniami)	983	879	708	256
	ogólna liczba osób korzystających z pomocy specjalistycznej w ramach grup wsparcia, punktów konsultacyjnych i telefonów zaufania	1 078	992	825	307
Klub Integracji Społecznej MOPR	uzależnieni od alkoholu, po zakończeniu programu psychoterapii w zakładzie leczenia odwykowego	111	111	104	59
	uzależnieni od narkotyków lub innych środków odurzających, po zakończeniu programu terapeutycznego w zakładzie opieki zdrowotnej	22	28	18	10
Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	liczba zarejestrowanych wniosków o zastosowanie leczenia odwykowego	133	110	109	41
	liczba przeprowadzonych rozmów z osobami uzależnionymi i ich rodzinami	567	378	371	171
	liczba wniosków skierowanych do sądu rejonowego o zastosowanie leczenia	124	99	92	31
Wydział Rodzinny i Nieletnich Sądu Rejonowego we Włocławku	liczba wydanych postanowień o zastosowaniu leczenia odwykowego wobec mieszkańców Włocławka	176	166	153	62

3) Zjawiska z zakresu naruszenia bezpieczeństwa i porządku publicznego oraz skutki nadużywania alkoholu

Podmiot	Kategoria	2012 r.	2013 r.	2014 r.	I półrocze 2015 r.
Komenda Miejska Policji we Włocławku	liczba przestępstw spowodowanych pod wpływem alkoholu	1 017	1 050	720	316
	liczba zatrzymanych w związku z przestępstwami spowodowanymi pod wpływem alkoholu	754	890	551	316
	liczba kolizji drogowych z udziałem nietrzeźwych kierowców	110	71	56	37
	liczba wypadków drogowych z udziałem nietrzeźwych kierowców	9	15	20	10
Straż Miejska we Włocławku	liczba wykroczeń spowodowanych pod wpływem alkoholu	3 435	3 670	2 479	1 050

	liczba interwencji związanych z zakłócaniem porządku publicznego w związku z nadużyciem alkoholu	2 439	2 206	2 195	948
--	--	-------	-------	-------	-----

4) Lokalny rynek alkoholowy

Podmiot	Kategoria	2012 r.	2013 r.	2014 r.	I półrocze 2015 r.
Referat Ewidencji Gospodarczej UM Wrocławek	liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych (na dzień 31 grudnia), w tym:	343	354	354	337
	- sprzedaż detaliczna	248	251	247	239
	- gastronomia	95	103	107	98
	liczba mieszkańców przypadających na 1 punkt sprzedaży napojów alkoholowych ogółem (na dzień 31 grudnia)	326	313	309	--

Dane statystyczne zaprezentowane powyżej pochodzą z instytucji i podmiotów realizujących zadania związane z rozwiązywaniem problemów alkoholowych i przeciwdziałaniem narkomanii we Wrocławku. Biorąc pod uwagę wielowymiarowość złożoności problemów alkoholowych i innych problemów związanych z zażywaniem środków psychoaktywnych, to informacje te nie pozwalają na precyzyjne określenie liczby osób i rodzin dotkniętych tymi negatywnymi zjawiskami, a przez to nie opisują rzeczywistej skali problemów, o których mowa. Trudności z rzeczywistym oszacowaniem przedmiotowych wielkości nie dotyczą tylko Wrocławka, gdyż nawet wyspecjalizowane agendy w tym PARPA (Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych) i KBdsPN (Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii) nie dysponują skutecznymi metodami pomiaru i oceny tych zagadnień. Powyższe zestawienia można więc traktować jedynie jako punkt odniesienia, a nie jak źródło informacji o rzeczywistych problemach związanych z nadużywaniem alkoholu i zażywaniem substancji narkotycznych oraz towarzyszącym im zjawiskom patologicznym.

Tak jak wyżej zauważono, informacje zawarte w prezentowanych powyżej zestawieniach tabelarycznych, świadczą o znacznej złożoności i wielowymiarowości problemów związanych z nadużywaniem alkoholu i zażywaniem substancji narkotycznych. Stąd też działania planowane do realizacji w ramach miejskiego programu profilaktyki, powinny obejmować możliwie najszerszy wachlarz tych działań, począwszy od przedsięwzięć informacyjnych i edukacyjnych skierowanych do ogółu mieszkańców oraz działań profilaktycznych na różnych poziomach, w tym zmierzających do kształtowania i utrwalania pozytywnych postaw i wartości przy szczególnym uwzględnieniu dzieci i młodzieży, aż do działań pomocowych i terapeutycznych włącznie. Program powinien uwzględniać działania ograniczające dostęp do substancji psychoaktywnych oraz udzielanie profesjonalnej pomocy i wsparcia osobom uzależnionym i współuzależnionym, a także osobom i rodzinom zagrożonym wykluczeniem społecznym i patologiami społecznymi.

2. ZASOBY

Na terenie miasta Wrocławek funkcjonuje wiele instytucji i podmiotów, które realizują zadania bezpośrednio lub pośrednio związane z tzw. rozwiązywaniem problemów alkoholowych, narkomanii oraz przemocy domowej i innych patologii społecznych. Działają one m.in. w takich obszarach jak:

- 1) tworzenie warunków do prawidłowego funkcjonowania rodziny oraz zapobiegania występowaniu postaw i zachowań społecznych grożących patologiami i uzależnieniami, w tym uzależnieniami od substancji psychoaktywnych;
- 2) ograniczanie występowania negatywnych zjawisk będących skutkiem nadużywania alkoholu oraz zażywania substancji narkotycznych oraz zachowań ryzykownych towarzyszących tym zjawiskom;
- 3) udzielanie profesjonalnej pomocy terapeutycznej i wsparcia osobom uzależnionym i współuzależnionym;
- 4) funkcjonowanie systemu działań pomocowych skierowanych do osób uzależnionych, osób spożywających alkohol w sposób ryzykowny i szkodliwy, jak również do ich rodzin i osób współuzależnionych;

- 5) wdrażanie działań terapeutycznych i socjoterapeutycznych oraz udzielanie innej profesjonalnej pomocy i wsparcia osobom uzależnionym i członków ich rodzin (np. osobom współuzależnionym);
 - 6) podejmowanie działań edukacyjnych i informacyjnych, w tym służących kształtowaniu i utrwalaniu pozytywnych postaw i wartości przy szczególnym uwzględnieniu dzieci i młodzieży;
 - 7) realizacja przedsięwzięć informacyjnych i edukacyjnych skierowanych do ogółu mieszkańców;
 - 8) podejmowanie działań ograniczających dzieciom i młodzieży dostęp do substancji psychoaktywnych.
3. STAN ZASOBÓW w sferze rozwiązywania problemów alkoholowych, przemocy, narkomanii i innych patologii na terenie miasta Włocławka przedstawia poniższe zestawienie.

3.1. Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych we Włocławku

Inicjuje i prowadzi działania wynikające z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, w tym:

- 1) podejmuje czynności zmierzające do zastosowania leczenia odwykowego wobec osób nadużywających alkoholu,
- 2) opiniuje zgodność lokalizacji punktów sprzedaży napojów alkoholowych z uchwałą Rady Miasta,
- 3) podejmuje działania kontrolne oraz interwencyjno-informacyjne w zakresie przestrzegania zapisów art. 13¹ i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

3.2. Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie we Włocławku

- 1) wspiera osoby i rodziny w przewyciężaniu trudnych sytuacji życiowych mających na celu zapobieganie uzależnieniom oraz wspomaga w wypełnianiu podstawowych funkcji opiekuńczych wobec dzieci i podejmuje działania zapobiegające występowaniu lub pogłębianiu się dysfunkcji, marginalizacji i wykluczeniu społecznemu,
- 2) wspiera reintegrację społeczną i zawodową osób uzależnionych od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych oraz ich rodzin. Zadanie to realizuje Klub Integracji Społecznej przy ul. Okrzei 61 z filią przy ul. Zakręt 8, który wzmacnia miejski system zabezpieczenia socjalnego, przeciwdziałaniu ubóstwu i wykluczeniu społecznemu poprzez aktywizację zawodową, społeczną oraz usamodzielnienie ww. osób,
- 3) prowadzi placówki wsparcia dziennego – świetlice profilaktyczno-wychowawcze: „Zefir” ul. Gałczyńskiego 9, „Zacisze” ul. Zakręt 8/10, „Zapiecek” ul 3 Maja 6, „Zorza” ul. Żytnia 58, „Zachęta” ul. Wieniecka 42,
- 4) prowadzi całodobowe placówki opiekuńczo-wychowawcze:
 - a) Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „Maluch” ul. Sielska 3 – zapewnia całodobową opiekę i wychowanie dzieciom pozbawionym częściowo lub całkowicie opieki rodziców do czasu zaistnienia warunków umożliwiających powrót do rodziny, umieszczenie w rodzinnej pieczy zastępczej lub rodzinie przysposabiającej, a także zapewnia miejsca całodobowego, okresowego pobytu małoletnim matkom oraz małoletnim w ciąży,
 - b) Centrum Opieki nad Dzieckiem we Włocławku, w którego skład wchodzi trzy placówki opiekuńczo-wychowawcze – przy ul. Żytniej 55 placówka typu socjalizacyjnego dla dzieci powyżej 7 roku życia, przy ul. Żytniej 55a placówka typu socjalizacyjnego dla młodzieży powyżej 14 roku życia, przy ul. Żytniej 55b placówka typu interwencyjnego dla dzieci powyżej 7 roku życia przyjmowanych w przypadkach wymagających natychmiastowego zapewnienia opieki,
- 5) udziela pomocy i wsparcia osobom doznającym przemocy w rodzinie w związku z nadużywaniem alkoholu, bądź znajdujących się w innych sytuacjach kryzysowych. Działalność tą prowadzi Sekcja Interwencji Kryzysowej mieszcząca się przy ul. Żytniej 58, poprzez: poradnictwo specjalistyczne (psychologiczne, pedagogiczne, prawne, socjalne), terapię indywidualną i grupową, realizację programów korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy, zapewnienie w niezbędnych sytuacjach schronienia,
- 6) współpracuje z podmiotami realizującymi procedurę „Niebieska Karta” w sytuacjach związanych z nadużywaniem alkoholu i zażywaniem innych środków psychoaktywnych.

3.3. Miejski Zespół Opieki Zdrowotnej Sp. z o.o., Poradnia Terapii Uzależnień we Włocławku

- 1) prowadzi leczenie niestacjonarne, w tym kompleksowy podstawowy program terapii uzależnienia od alkoholu i narkotyków, terapię indywidualną i grupową dla osób dorosłych, młodzieży i dzieci oraz rehabilitację po odbytych leczeniu, leczenie zespołów abstynencyjnych w warunkach ambulatoryjnych
- 2) realizuje program ponadpodstawowy: treningi konstruktywnych zachowań, asertywności dla osób współuzależnionych, prowadzi grupy „after care”, konsultacje indywidualne dla dzieci, młodzieży, dorosłych i rodziców,
- 3) prowadzi poradnictwo dla przedstawicieli różnych grup zawodowych /nauczycieli, pedagogów, kuratorów sądowych, policjantów/ oraz działalność informacyjno-edukacyjną dla młodzieży włocławskich szkół.

3.4. Samodzielny Publiczny Zespół Przychodni Specjalistycznych we Włocławku, Przychodnia Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia

- 1) prowadzi leczenie niestacjonarne, w tym podstawowy program terapii uzależnienia od alkoholu i współuzależnienia (m.in. psychoterapię indywidualną, grupową i rodzinną),
- 2) prowadzi leczenie zespołów abstynencyjnych w warunkach ambulatoryjnych.

3.5. Placówki stacjonarne leczenia odwykowego, z którymi współpracuje Miasto Włocławek:

- 1) Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Radziejowie, Oddział Terapii Uzależnienia od Alkoholu – realizuje podstawowy program terapii odwykowej oraz programy uzupełniające (ponadstandardowe).
- 2) Wojewódzki Ośrodek Terapii Uzależnień i Współuzależnienia w Toruniu:
 - a) Całodobowy Oddział Odwykowy z Oddziałem Detoksykacji,
 - b) Całodobowy Młodzieżowy Oddział Leczenia Uzależnień,
 - c) Ośrodek Krótkoterminowej Terapii Uzależnień,
 - udziela świadczenia w zakresie opieki zdrowotnej dla osób uzależnionych i ich rodzin,
 - zwiększa kompetencje zawodowe pracowników lecznictwa odwykowego w zakresie terapii uzależnienia
 - wprowadza nowe formy terapii i rehabilitacji osób uzależnionych.

3.6. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna we Włocławku

- 1) wspomaga wszechstronny rozwój dzieci i młodzieży, w tym nabywanie umiejętności z zakresu rozwiązywania problemów i komunikacji społecznej,
- 2) realizuje profilaktyczną działalność informacyjno-edukacyjną wśród uczniów, nauczycieli i rodziców,
- 3) prowadzi profilaktykę uzależnień i innych problemów dzieci i młodzieży, udziela pomocy psychologiczno-pedagogicznej dzieciom i młodzieży z grup ryzyka,
- 4) wspomaga wychowawczą i edukacyjną funkcję rodziny i szkoły.

3.7. Komenda Miejska Policji we Włocławku

- 1) występuje w ochronie bezpieczeństwa i porządku publicznego,
- 2) inicjuje i organizuje działania mające na celu zapobieganie popełnianiu przestępstw i wykroczeń oraz zjawiskom kryminogennym,
- 3) wykrywa przestępstwa i wykroczenia oraz ściga sprawców tych czynów,
- 4) kontroluje przestrzeganie przepisów porządkowych i administracyjnych,
- 5) współuczestniczy w realizacji procedury „Niebieska Karta” w ramach systemu zapobiegania przemocy w rodzinie,
- 6) prowadzi działania prewencyjne w różnych środowiskach.

3.8. Straż Miejska we Włocławku

- 1) występuje w ochronie spokoju i porządku w miejscach publicznych, w tym: eliminuje przypadki zakłócenia ładu i porządku publicznego przez osoby nietrzeźwe wewnątrz i wokół placówek handlowych i gastronomicznych prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych, eliminuje spożywanie alkoholu w miejscach objętych zakazem,
- 2) wykrywa przypadki sprzedaży alkoholu osobom nieletnim i nietrzeźwym,
- 3) reaguje na przypadki spożywania alkoholu lub wprowadzania się w stan odurzenia przez nieletnich,
- 4) współpracuje z Policją i Sekcją Interwencji Kryzysowej MOPR w ramach systemu zapobiegania przemocy w rodzinie,
- 5) monitoruje i kontroluje punkty sprzedaży alkoholu,
- 6) prowadzi działania edukacyjno-profilaktyczne w placówkach oświatowo-wychowawczych.

3.9. Sąd Rejonowy we Włocławku – Wydział Rodzinny i Nieletnich

Do właściwości rzeczowej Wydziału Rodzinnego i Nieletnich Sądu Rejonowego należy m.in. rozpoznawanie spraw w zakresie postępowania nieprocesowego dotyczącego dorosłych, nieletnich i małoletnich. Przez Wydział Rodziny i Nieletnich rozpatrywane są m.in. sprawy o zastosowanie obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu oraz zmianę orzeczenia o obowiązku leczenia odwykowego i ustanie obowiązku leczenia odwykowego, o ustanowienie kuratora dla małoletniego, umieszczenie małoletniego w rodzinie zastępczej, ustalenie miejsca pobytu małoletniego, ustalenie kontaktów z małoletnim, o demoralizację, o czyn karalny, o zmianę środka wychowawczego i jego uchylenie i inne.

3.10. Schronisko dla Bezdomnych Kobiet i Mężczyzn we Włocławku (Caritas Diecezji Włocławskiej)

- 1) udziela schronienia i pomocy rzeczowej osobom bezdomnym z terenu miasta,

- 2) podejmuje działania na rzecz zmiany stylu życia przez podopiecznych oraz zapewnia tzw. mieszkania chronione dla nich.

3.11. Stowarzyszenia Abstynenckie we Włocławku

Włocławskie Stowarzyszenie Trzeźwości – Klub Abstynenta „Promień”.

Stowarzyszenie prowadzi działalność na rzecz osób uzależnionych i ich rodzin. Zajmują się m.in. grupami wsparcia dla osób trzeźwiejących i ich rodzin, propagują trzeźwość i utrwalają postawy trzeźwościowe, prowadzą punkty konsultacyjne.

3.12. Placówki systemu oświaty we Włocławku

szkoły publiczne: podstawowe – 16, gimnazja – 13, ponadgimnazjalne – 11.

- 1) prowadzą profilaktyczną działalność informacyjno-edukacyjną skierowaną do dzieci, młodzieży, grona pedagogicznego oraz rodziców/opiekunów,
- 2) udzielają wsparcia i pomocy dzieciom i młodzieży zagrożonej uzależnieniem oraz ich rodzicom, a także dzieciom i młodzieży z rodzin z problemem alkoholowym,
- 3) wspomagają wychowawcze i edukacyjne funkcje rodziny.

3.13. Placówki wsparcia dziennego prowadzone przez organizacje pozarządowe w formie świetlic:

- 1) Towarzystwo Przyjaciół Dzieci – świetlica przy ul. Kaliskiej 1 oraz świetlica przy ul. Barskiej 29,
- 2) Świetlica „Oratorium” – świetlica przy ul. Kościelnej 8,
- 3) Parafia pw. Najświętszego Serca Jezusowego – świetlica „Trampolina” przy ul. Ostrowskiej 8.

Świetlice prowadzą działalność m.in. w zakresie organizacji czasu wolnego dzieci i młodzieży, wdrażania wychowanków do przestrzegania zasad współżycia społecznego, wspierania ich rozwoju oraz rozwijania zainteresowań i uzdolnień, eliminowania zaburzeń zachowania tj. agresji i przemocy, pomocy w rozwiązywaniu problemów wychowawczych, pomocy w pokonywaniu trudności, w tym trudności w nauce oraz podnoszenia kultury osobistej.

3.14. Całodobowe niepubliczne placówki opiekuńczo-wychowawcze we Włocławku

- 1) Dom Dziecka Caritas Diecezji Włocławskiej, ul. Leśna 2a
- 2) Integracyjny Dom Dziecka „Paulinka”, ul. Pszczela 20

Placówki zapewniają swoim wychowankom całodobową opiekę i wychowanie oraz zaspokajają ich niezbędne potrzeby bytowe, rozwojowe, w tym emocjonalne, społeczne, duchowe, a także zapewniają korzystanie z przysługujących świadczeń zdrowotnych i kształcenia. Działalność wychowawcza ukierunkowana jest m.in. na kształtowanie właściwych postaw w relacjach interpersonalnych, pomocy w nauce, przygotowania do życia w społeczeństwie.

3.15. Organizacje pozarządowe

Działalność wyżej wymienionych podmiotów uzupełniają organizacje pozarządowe, które m.in. w oparciu o dotacje udzielane przez Gminę Miasto Włocławek realizują zadania publiczne związane z realizacją zadań samorządu gminy w zakresie profilaktyki uzależnień i przeciwdziałania patologiom społecznym.

Rozdział III. Realizatorzy Programu oraz zasady jego realizacji, sposoby finansowania i zasady wynagradzania członków Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Gmina Miasto Włocławek realizuje zadania z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii we współpracy z jednostkami rządowymi i samorządowymi, organizacjami pozarządowymi, grupami samopomocowymi i osobami zajmującymi się ochroną i promocją zdrowia, pomocą społeczną, edukacją i wychowaniem, porządkiem publicznym oraz kulturą i sportem. Program uwzględnia lokalne możliwości realizacji (zasoby) pod kątem administracyjnym, organizacyjnym i finansowym.

Za realizację programu odpowiada właściwa merytorycznie komórka organizacyjna Urzędu Miasta Włocławek, który realizuje część zadań, a także sprawuje nadzór nad wykonaniem poszczególnych zadań oraz zgodnie z zapisami niniejszego dokumentu deleguje ich realizację wraz z dofinansowaniem na współpracujące z gminą instytucje i organizacje pozarządowe biorące udział realizacji zadań wynikających z Programu.

1. REALIZATORZY PROGRAMU

Do głównych realizatorów Programu należą:

1. Właściwa merytorycznie komórka organizacyjna Urzędu Miasta Włocławek
2. Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
3. Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie oraz inne jednostki organizacyjne systemu pomocy społecznej
4. Placówki leczenia odwykowego
5. Podmioty wskazane w ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

W realizacji Programu uczestniczą ponadto:

1. Placówki systemu oświaty oraz placówki opiekuńczo-wychowawcze
2. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna
3. Instytucje kultury
4. Włocławskie Centrum Organizacji Pozarządowych i Wolontariatu
5. Komenda Miejska Policji
6. Straż Miejska
7. Sąd Rejonowy i kuratorzy sądowi,
8. Lokalne media.

W zakresie realizacji Programu, Miasto korzysta z wiedzy i doświadczenia osób zawodowo zajmujących się problematyką uzależnień i ich skutków społecznych:

1. Specjalistów psychoterapii uzależnień
2. Terapeutów i instruktorów terapii uzależnień
3. Psychologów, pedagogów prowadzących zajęcia o charakterze socjoterapeutycznym i profilaktycznym w poradniach, placówkach oświatowych, opiekuńczo-wychowawczych i świetlicach środowiskowych
4. Pracowników socjalnych Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie
5. Członków Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
6. Sędziów i kuratorów sądowych
7. Funkcjonariuszy Policji i Straży Miejskiej.

2. ZASADY REALIZACJI I FINANSOWANIA PROGRAMU

1. Wysokość środków finansowych zaplanowanych na realizację zadań w ramach Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2016 rok wynosi 2 050 000 zł.
2. Koordynację przedsięwzięć związanych z realizacją zadań własnych miasta z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii zawartych w niniejszym Programie, w tym nadzór oraz formalne i finansowe rozliczenie zadań zleconych prowadzi właściwa merytorycznie komórka organizacyjna Urzędu Miasta Włocławek.
3. Finansowanie Programu dokonywane jest w ramach środków własnych Gminy Miasto Włocławek pochodzących z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz dotacji celowych udzielonych przez jednostki samorządów gmin ościennych na realizację wspólnych zadań.
4. Podstawą merytoryczną decyzji finansowania danego zadania jest jego zgodność z założeniami przyjętymi w niniejszym Programie.
5. Zadania do realizacji w ramach Programu zlecane będą w trybie obowiązujących przepisów, w szczególności:
 - 1) ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2015 r., poz. 1286 z późn. zm.),
 - 2) ustawy z dnia 29 lipca 2012 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2012 r., poz. 124 j.t., z późn. zm.),
 - 3) ustawy z dnia 13 września 2014 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2014 r., poz. 1118 z późn. zm.),
 - 4) ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 907, z późn. zm.),
 - 5) ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz.U. z 2015 r., poz. 618)
 - 6) ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2011 r., Nr 43, poz. 225 z późn. zm.).
6. Realizacja Programu następuje:
 - 1) bezpośrednio przez właściwą merytorycznie komórkę organizacyjną Urzędu Miasta Włocławek poprzez zakup towarów i usług,
 - 2) poprzez powierzenie zadania podległym jednostkom organizacyjnym, wydzielając w budżecie środki dla tych jednostek,
 - 3) w postaci udzielania dotacji celowych,

4) poprzez zlecenie realizacji zadań.

3. ZASADY WYNAGRADZANIA CZŁONKÓW MIEJSKIEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH (MKRPA) WE WŁOCŁAWKU

Za pracę obejmującą zakres określony w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi członkowie Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych otrzymują wynagrodzenie zgodnie z następującymi zasadami:

1. 10 % minimalnego wynagrodzenia za pracę w 2016 r., zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami – za każdorazowy udział:
 - 1) w posiedzeniu ogólnym problemowym,
 - 2) w posiedzeniu zespołowym dotyczącym czynności zmierzających do zastosowania leczenia odwykowego u osób nadużywających alkoholu,
 - 3) w posiedzeniu zespołowym wyjazdowym dotyczącym monitoringu punktów sprzedaży i podawania napojów alkoholowych, w zakresie przestrzegania warunków i zasad sprzedaży.
2. 5 % minimalnego wynagrodzenia za pracę w 2016 r., zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami – za każdorazowy udział w posiedzeniu zwołanym w celu wydania opinii dotyczącej wydania zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych.
3. Łączne wynagrodzenie z tytułu wykonywania czynności określonych w pkt 1 i 2 nie może przekroczyć w skali miesiąca 100% minimalnego wynagrodzenia za pracę, ustalonego na podstawie ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (Dz. U. z 2015 r., poz.2008).
4. Wynagrodzenie za udział w pracach Komisji w danym miesiącu wypłacane jest na podstawie imiennych list obecności, w terminie do 15 dnia następnego miesiąca.
5. Członkom Komisji przysługują diety oraz zwrot kosztów podróży i noclegów z tytułu wyjazdów poza teren miasta celem realizacji zadań MKRPA oraz udziału w szkoleniach i konferencjach według tych samych zasad jak pracownikom Urzędu Miasta Włocławek.

Rozdział IV. Cele i zadania Programu oraz sposoby realizacji poszczególnych zadań i wysokość środków finansowych na ich realizację

1. Priorytety programu

Program ukierunkowany jest przede wszystkim na przeciwdziałanie uzależnieniom na terenie miasta oraz ograniczanie skutków zdrowotnych i społecznych związanych z nadużywaniem alkoholu i zażywaniem narkotyków. Priorytetem jest zapobieganie powstawaniu nowych problemów, zmniejszanie rozmiarów tych, które aktualnie występują oraz wzmocnienie zasobów niezbędnych do radzenia sobie z już istniejącymi.

2. Głównym celem Programu jest ograniczenie negatywnych skutków społecznych spożywania napojów alkoholowych oraz używania innych substancji psychoaktywnych wśród mieszkańców Włocławka.

Celem Programu jest w szczególności:

1. Ograniczenie szkód zdrowotnych wynikających ze spożywania alkoholu.
2. Zmniejszenie dostępności i zmiana struktury spożywanego alkoholu.
3. Ograniczenie zaburzeń życia rodzinnego, w tym szkód zdrowotnych i rozwojowych dzieci z rodzin z problemem alkoholowym.
4. Ograniczenie zjawiska picia alkoholu przez dzieci i młodzież.
5. Ograniczenie skali zjawiska przemocy w rodzinie oraz zwiększenie skuteczności pomocy rodzinom.
6. Ograniczenie przypadków naruszeń prawa w związku nadużywaniem alkoholu.
7. Kształtowanie właściwych postaw oraz wzbogacanie wiedzy na temat zagrożeń związanych z zażywaniem narkotyków, m.in. poprzez realizację programów profilaktyki uniwersalnej, szczególnie na wszystkich poziomach edukacji szkolnej.
8. Kształtowanie właściwych postaw oraz zachowań, m.in. poprzez realizację programów profilaktyki selektywnej i wskazującej, w tym przez wspieranie działalności profilaktyczno-wychowawczej świetlic socjoterapeutycznych i ognisk wychowawczych, a także podejmowanie działań adresowanych do młodzieży używającej eksperymentalnie lub okazjonalnie środków odurzających.
9. Podnoszenie poziomu wiedzy społeczeństwa na temat problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych i możliwości zapobiegania tym zjawiskom.

10. Podnoszenie kwalifikacji zawodowych osób zaangażowanych w działalność profilaktyczną.

Zakłada się, że cele wymienione w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz w obszarze przeciwdziałania narkomanii, uzupełniają się i przenikają nawzajem, stanowiąc zwarty zbiór celów całego Programu.

3. Program realizowany będzie w oparciu o następujące strategie:

- 1) **informacyjną** – realizowaną na każdym poziomie zagrożeń; jej celem jest informowanie o skutkach zachowań ryzykownych i umożliwianie dokonywania racjonalnego wyboru; zakłada, iż dostarczanie informacji o skutkach zachowań negatywnych powoduje zmianę postawy i zaniechanie zachowań ryzykownych
- 2) **edukacyjną** – kładącą nacisk na umiejętność dokonywania racjonalnych wyborów, obronę własnego zdania, rozwijanie akceptacji, dojrzewania i rozwoju, zmierzającą do kształtowania osoby posiadającej własne zdanie, preferującej zdrowy styl życia, akceptującej swoją tożsamość i umiejącej pomagać innym
- 3) **alternatyw** – polegającą na kształtowaniu i rozwijaniu zainteresowań oraz proponowaniu alternatywnych/zdrowych sposobów spędzania wolnego czasu. Jej celem jest pomoc w zaspokajaniu potrzeby sukcesu, satysfakcji, przynależności do grupy,
- 4) **interwencyjną** – skupiającą się na wsparciu w sytuacjach trudnych oraz udzielaniu specjalistycznej pomocy osobom jej potrzebującym oraz ich rodzinom. Dotyczy ona grup podwyższonego ryzyka,
- 5) **zmniejszania szkód** – mającą na celu redukcję szkód indywidualnych osób oraz całego społeczeństwa poprzez zmniejszanie zagrożenia, jakie niosą ze sobą zachowania ryzykowne. Jej adresatem są grupy najwyższego ryzyka,

4. Zadania: cele Programu będą osiągnane poprzez realizację niżej wymienionych zadań:

Zadanie nr 1.	Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych, zagrożonych uzależnieniem i współuzależnionych.	
Zgodnie z art. 21 ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi leczenie osób uzależnionych od alkoholu jest bezpłatne i odbywa się w podmiotach leczniczych wykonujących działalność leczniczą w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 roku o działalności leczniczej. Podstawową metodą leczenia osoby uzależnionej od alkoholu jest psychoterapia indywidualna i grupowa. Poziom finansowania świadczeń zdrowotnych przez Narodowy Fundusz Zdrowia w obszarze leczenia uzależnienia od alkoholu zabezpiecza najczęściej realizację tylko podstawowego programu psychoterapii uzależnienia lub tylko części świadczeń w ramach programu podstawowego. Zadaniem samorządu jest realizacja działań mających na celu zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej skierowanej do osób uzależnionych od alkoholu oraz ich rodzin.		
zadanie może być realizowane poprzez:	Podmioty odpowiedzialne za realizację	Wysokość środków finansowych
<ol style="list-style-type: none"> 1. Finansowanie działań i świadczeń pomocowych (m.in. terapeutycznych, postrehabilitacyjnych, zapobiegawczych, integracyjnych) dla osób uzależnionych, współuzależnionych, pijących szkodliwie, Dorosłych Dzieci Alkoholików oraz programów i świadczeń z zakresu terapii uzależnień dla dzieci, młodzieży i ich rodziców/opiekunów. 2. Pomoc finansową w realizacji działań i świadczeń w zakresie terapii uzależnień nie finansowanych przez NFZ, w placówkach ambulatoryjnych i stacjonarnych świadczących usługi dla mieszkańców Włocławka. 3. Wspieranie i finansowanie działań terapeutycznych (nie finansowanych na podstawie odrębnych przepisów) prowadzonych dla uzależnionych od alkoholu będących mieszkańcami Włocławka, którzy przebywają 	Właściwa merytorycznie komórka organizacyjna Urzędu Miasta Włocławek	156 000 zł

<p>w Zakładzie Karnym we Włocławku.</p> <p>4. Wspieranie działalności środowisk wsparcia dla osób uzależnionych, w tym działalności punktów konsultacyjnych i telefonów zaufania.</p> <p>5. Dofinansowanie zajęć terapeutycznych i rehabilitacyjnych w trakcie obozów organizowanych dla osób uzależnionych i współuzależnionych.</p> <p>6. Dofinansowywanie szkoleń terapeutów odbywających się w ramach podnoszenia kwalifikacji zawodowych pracowników lecznictwa odwykowego, służących realizacji Programu.</p>		
<p>Główne wskaźniki realizacji zadania :</p> <p>1. Liczba osób uzależnionych i współuzależnionych objętych terapią, w tym:</p> <p>1) Liczba uzależnionych od alkoholu mieszkańców Włocławka, poddanych terapii w placówkach terapii uzależnień (podstawowe programy terapeutyczne finansowane przez NFZ),</p> <p>2) liczba osób uczestniczących w programach terapeutycznych i postrehabilitacyjnych (ponadstandardowych finansowanych przez Urząd Miasta Włocławek),</p> <p>3) liczba osób, które uzyskały świadczenia z zakresu psychoterapii dla współuzależnionych.</p> <p>2. Liczba osób korzystających z pomocy specjalistycznej w ramach grup wsparcia, punktów konsultacyjnych i telefonów zaufania.</p> <p>3. Liczba podmiotów zaangażowanych w pomoc osobom uzależnionym.</p>		

Zadanie nr 2.	<p>Udzielanie rodzinom, w których występuje problem uzależnień pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie oraz prowadzenie działań ukierunkowanych na zapobieganie i ograniczenie skutków społecznych związanych z nadużywaniem alkoholu i innymi uzależnieniami.</p>	
<p>Problemy związane z nadużywaniem alkoholu występujące w rodzinie zaburzają jej prawidłowe funkcjonowanie. Szkody zdrowotne wywołane nadużywaniem alkoholu nie ograniczają się tylko do szkód występujących u osoby uzależnionej/nadużywającej alkoholu, mają negatywny wpływ na życie pozostałych członków rodziny. Zaburzony system funkcjonowania takiej rodziny wpływa destrukcyjnie na rozwój psychofizyczny i emocjonalny dzieci.</p> <p>Wieloaspektowe, negatywne konsekwencje nadużywania alkoholu wymagają szeregu kompleksowych oddziaływań skierowanych do wszystkich członków rodziny mających na celu poprawę funkcjonowania rodzin poprzez poradnictwo, działania terapeutyczne oraz edukacyjne.</p> <p>Część działań realizowanych w ramach zadania będzie stanowiła kontynuację przedsięwzięć skierowanych do dzieci i młodzieży wychowującej się w rodzinach z problemem alkoholowym oraz dzieci z rodzin prawidłowo funkcjonujących. Działania te będą miały na celu oferowanie alternatywnych form spędzania wolnego czasu, promocji zdrowego stylu życia, jak również rozpoznawania oraz zaspokajania indywidualnych potrzeb rozwojowych dzieci i młodzieży z grup podwyższonego ryzyka.</p> <p>W ramach zadania realizowane będą działania mające na celu zapobieganie przemocy poprzez doskonalenie systemu działań ograniczających zjawisko przemocy pod wpływem alkoholu oraz udzielania pomocy specjalistycznej z ww. zakresu.</p>		
zadanie może być realizowane poprzez:	Podmioty odpowiedzialne za realizację	Wysokość środków finansowych
<p>1. Programy z zakresu profilaktyki uzależnień, pomocy psychospołecznej i prawnej oraz ochrony przed przemocą, w tym uwzględniających ochronę i promocję zdrowia psychicznego.</p> <p>2. Prowadzenie działań zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec</p>	<p>Właściwa merytorycznie komórka organizacyjna Urzędu Miasta Włocławek</p>	<p>884 698 zł</p>

<p>osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu, w tym:</p> <ol style="list-style-type: none"> przyjmowanie wniosków o zastosowanie leczenia odwykowego osób nadużywających alkoholu, przewodzenie rozmów z osobami nadużywającymi alkoholu motywujących do podjęcia leczenia odwykowego, oraz członkami rodzin tych osób, kierowanie osób nadużywających alkoholu do biegłych sądowych w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu, kierowanie wniosków do sądu rejonowego o wszczęcie postępowania wobec osób uzależnionych od alkoholu. <ol style="list-style-type: none"> Pokrycie kosztów związanych z kierowaniem pism procesowych do sądu rejonowego, związanych z kierowaniem wniosków o zastosowanie leczenia odwykowego i innych kosztów proceduralnych, w tym dot. wydawania opinii biegłych sądowych w zakresie uzależnienia od alkoholu. Tworzenie i finansowanie bieżącej działalności punktów konsultacyjnych (dla osób nadużywających alkohol i zażywających substancje psychoaktywne oraz osób uzależnionych i współuzależnionych). Prowadzenie edukacji publicznej, w tym informowanie o miejscach pomocy dla osób uzależnionych i ich rodzin. Wspieranie finansowe działalności świetlic dla dzieci i młodzieży (placówek wsparcia dziennego) w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, w tym m.in.: <ol style="list-style-type: none"> realizacji programów socjoterapeutycznych, realizacji programów korekcyjnych, wyrównawczych i innych zajęć, dofinansowanie zatrudnienia pracowników merytorycznych w świetlicach MOPR, poprawy warunków funkcjonowania poprzez dostosowanie oraz wyposażenie pomieszczeń, zapewnienie materiałów i sprzętu niezbędnego do realizacji zadań, dożywiania dzieci uczęszczających do świetlic. Wdrażanie programów profilaktyczno-interwencyjnych dla młodzieży upijającej się oraz eksperymentującej z alkoholem i substancjami psychoaktywnymi. Organizację i dofinansowanie wyjazdowych form wypoczynku letniego dzieci i młodzieży z rodzin dotkniętych i zagrożonych problemem uzależnień, podczas których realizowane są programy socjoterapeutyczne oraz programy profilaktyczne. Dofinansowywanie szkoleń i kursów specjalistycznych w zakresie pracy z rodzinami dotkniętymi problemem uzależnień oraz z zakresu prowadzenia zajęć socjoterapeutycznych. Organizowanie i finansowanie superwizji, doradztwa merytorycznego dla pracowników udzielających pomocy psychologicznej dla dzieci z rodzin z problemem uzależnień oraz wychowawców w świetlicach. Prowadzenie działań edukacyjnych promujących abstynencję w ciąży oraz programów na rzecz dzieci z FAS (Alkoholowy Zespół Płodowy) i FAE (Alkoholowy Efekt Płodowy) oraz ich rodziców/opiekunów. 	<p>Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie we Włocławku</p> <p>Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „Maluch”</p>	
--	---	--

12. Działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie wynikającej z nadużywania alkoholu i zażywania substancji psychoaktywnych, m. in. poprzez wdrażanie procedury „Niebieska Karta”, w tym współudział w finansowaniu bezpłatnego telefonu dla ofiar przemocy „Niebieska Linia” w województwie kujawsko-pomorskim, prowadzenie edukacji publicznej, prowadzenie poradnictwa i grup wsparcia dla osób doznających przemocy w rodzinie oraz przygotowywanie kadr instytucji i organizacji społecznych.		
<p>Główne wskaźniki realizacji zadania:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba osób zgłoszonych do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. 2. Liczba wniosków o zobowiązanie do leczenia odwykowego, skierowanych do sądu. 3. Liczba młodzieży uczestniczącej w programach profilaktyczno-interwencyjnych. 4. Liczba uczestników programów i zajęć o charakterze profilaktycznym organizowanych w świetlicach oraz liczba dzieci korzystających z pobytu w świetlicach w okresie wakacji letnich. 5. Liczba dzieci i młodzieży uczestniczącej w wypoczynku z-programem socjoterapeutycznym. 		

Zadanie nr 3.	<p>Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii oraz innych uzależnień i związanych z nimi zachowań ryzykownych i problemów społecznych, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.</p>	
<p>Istotnym zadaniem gminnym jest prowadzenie działalności edukacyjnej i informacyjnej, która ma na celu edukację, promocję zdrowego stylu życia oraz utrwalanie postaw abstynenckich, szczególnie wśród młodych ludzi. Profilaktyka uzależnień prowadzona wśród dzieci i młodzieży stanowić będzie zespół interdyscyplinarnych działań mających na celu wzmacnianie czynników chroniących oraz eliminowanie czynników ryzyka. W ramach zadania realizowane będą długoterminowe i kompleksowe działania profilaktyczne, w których będą brały udział dzieci i młodzież, realizowane będą działania skierowane do rodziców dotyczące odpowiedzialnego podejścia do problematyki spożywania napojów alkoholowych przez dzieci i młodzież.</p> <p>Wykorzystywane będą w szczególności rekomendowane programy profilaktyczne oparte na skutecznych strategiach oddziaływań oraz organizowane szkolenia dla osób pracujących z dziećmi, dotyczące efektywnych sposobów przekazywania wiedzy na temat uzależnień, wskazywania alternatywnych wzorców spędzania wolnego czasu, radzenia sobie ze stresem i rozwiązywaniem problemów. Wspierane oraz realizowane będą działania profilaktyczne z obszaru profilaktyki uniwersalnej, selektywnej i wskazującej.</p> <p>W ramach zadania będą ponadto realizowane projekty edukacyjno-informacyjne mające na celu przeciwdziałanie nietrzeźwości w miejscach publicznych oraz działania z zakresu wczesnego rozpoznawania oraz interwencji wobec osób nadużywających alkoholu w sposób ryzykowny i szkodliwy. Prowadzona będzie diagnoza problemów alkoholowych oraz ewaluacja działań profilaktycznych.</p>		
zadanie może być realizowane poprzez:	Podmioty odpowiedzialne za realizację	Wysokość środków finansowych
<ol style="list-style-type: none"> 1. Programy profilaktyczne odpowiadające standardom jakości, skierowanych do dzieci i młodzieży, w szczególności w placówkach oświatowo-wychowawczych i opiekuńczo-wychowawczych oraz prowadzenie działań stanowiących uzupełnienie ww. programów w formie warsztatów multimedialnych, form teatralnych i innych działań profilaktycznych. 2. Wspieranie przedsięwzięć o charakterze edukacyjnym i profilaktycznym organizowanych przez młodzież, skierowanych do grup rówieśniczych w zakresie profilaktyki uzależnień. 	<p>Właściwa merytorycznie komórka organizacyjna Urzędu Miasta Włocławek</p> <p>Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie we Włocławku</p>	446 748 zł

3. Podejmowanie działalności profilaktycznej w środowisku codziennego funkcjonowania dzieci i młodzieży, zwłaszcza poza zajęciami szkolnymi, w tym m.in. poprzez działania prowadzone metodą streetworkingu, tworzenie i prowadzenie klubów młodzieżowych itp.
4. Organizowanie i dofinansowanie różnych form spędzania czasu wolnego przez dzieci i młodzież promujących styl życia wolny od uzależnień, w tym:
 - a) półkolonii z programem profilaktycznym,
 - b) zajęć pozalekcyjnych, w tym również pozalekcyjnych zajęć sportowych stanowiących rozszerzenie programów profilaktycznych, a także doposażenie placówek prowadzących zajęcia w sprzęt sportowy.
5. Podnoszenie kompetencji w zakresie problematyki uzależnień i związanych z nimi zagrożeń dla nauczycieli, wychowawców, pedagogów, psychologów, lekarzy i pielęgniarek oraz innych grup zawodowych oraz merytorycznych pracowników Urzędu Miasta Włocławek i jednostek podległych, a także koordynatorów i realizatorów Programu, służących realizacji celów Programu poprzez organizowanie szkoleń, konferencji, seminariów i dofinansowanie udziału w różnych formach szkoleniowych.
6. Rozliczanie diet oraz zwrot kosztów podróży służbowych zgodnie z obowiązującymi przepisami, związanych z realizowanymi w ramach Programu zadaniami, w tym związanymi z udziałem w seminariach, konferencjach i innych szkoleniach.
7. Wspieranie działań edukacyjnych skierowanych do rodziców mających na celu podniesienie kompetencji wychowawczych oraz zaangażowanie ich w działania profilaktyczne na rzecz dzieci.
8. Organizowanie szkoleń dla lekarzy i pielęgniarek podstawowej opieki zdrowotnej w zakresie stosowania metod wczesnej diagnozy i krótkiej interwencji w zakresie uzależnień.
9. Prowadzenie i wspieranie działań na rzecz przeciwdziałania nietrzeźwości kierowców, w tym lokalnych kampanii edukacyjnych związanych z zagrożeniami wynikającymi z nietrzeźwości kierowców.
10. Aktywny udział w ogólnopolskich i regionalnych kampaniach edukacyjnych, w zakresie problematyki uzależnień kierowanych do poszczególnych środowisk i ogółu społeczności lokalnej.
11. Organizowanie lokalnych akcji i kampanii informacyjnych o charakterze prewencyjnym, skierowanych do mieszkańców miasta, w tym imprez związanych z profilaktyką uzależnień i promujących zdrowy styl życia (np. festynów, obchodów lokalnych dni trzeźwości, happeningów, konkursów).
12. Dystrybucję w różnych środowiskach materiałów edukacyjnych dot. problematyki uzależnień i związanych z nimi zagrożeń: broszur, plakatów, ulotek oraz gadżetów profilaktycznych wykonanych na zlecenie lub zakupionych u producenta.
13. Prowadzenie stałego systemu informacji na temat działań podejmowanych przez samorząd w ramach realizacji Programu.
14. Monitorowanie skali problemów uzależnień w środowisku lokalnym poprzez prowadzenie badań i sondaży, lokalnych diagnoz, ewaluacji prowadzonych

działań profilaktycznych.		
15. Zakup pomocy dydaktycznych i materiałów pomocniczych, prenumeratę i zakup specjalistycznych opracowań, czasopism, publikacji na potrzeby koordynatorów i realizatorów Programu z przeznaczeniem na realizację zadań Programu.		
<p>Główne wskaźniki realizacji zadania:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba programów profilaktycznych realizowanych w środowisku nauczania i wychowania oraz liczba odbiorców programów (wyłącznie programy realizowane w szkołach i przedszkolach na zlecenie Gminy Miasto Włocławek). 2. Liczba dzieci i młodzieży uczestniczącej w programach profilaktycznych. 3. Liczba dzieci i młodzieży uczestniczącej w kampaniach profilaktycznych/promujących zdrowy styl życia. 4. Liczba dzieci i młodzieży uczestniczących w wypoczynku z programem profilaktycznym i w zajęciach pozalekcyjnych, w tym sportowych – finansowanych w ramach realizacji Programu. 5. Liczba zorganizowanych szkoleń, konferencji, seminariów oraz liczba ich uczestników. 		

Zadanie nr 4.	Wspomaganie działalności instytucji, organizacji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych i narkomanii.	
<p>Kolejnym zadaniem przewidzianym do realizacji przez samorząd gminny jest wspieranie instytucji, organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, które od wielu lat są zaangażowane w działania z zakresu profilaktyki oraz problematyki uzależnień. Szczególna uwaga będzie skierowana na wsparcie działalności stowarzyszeń abstynenckich, których działania stanowią bardzo ważną ofertę pomocową dla osób uzależnionych od alkoholu, członków ich rodzin oraz mają wpływ na zwiększenie liczby osób utrzymujących abstynencję. Oddziaływania prowadzone przez stowarzyszenia zapobiegają wykluczeniu społecznemu i zapewniają integrację społeczną osobom z problemem alkoholowym. Ich działania są ponadto istotnym elementem w procesie zdrowienia.</p>		
zadanie może być realizowane poprzez:	Podmioty odpowiedzialne za realizację	Wysokość środków finansowych
<ol style="list-style-type: none"> 1. Wspieranie finansowe działań statutowych prowadzonych przez stowarzyszenia i kluby abstynenckie funkcjonujące na terenie miasta oraz inne organizacje pozarządowe działające na rzecz mieszkańców Włocławka w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii. 2. Udzielanie pomocy merytorycznej i promowanie działań prowadzonych przez instytucje, organizacje i stowarzyszenia działające w obszarze problematyki uzależnień. 3. Organizowanie spotkań, w tym konferencji i szkoleń w celu wymiany doświadczeń i wypracowania kierunków działań w obszarze uzależnień. 4. Wspieranie działań prewencyjnych podejmowanych przez Straż Miejską i Policję w środowiskach lokalnych, związanych z ograniczaniem i zapobieganiem przestępczości, w szczególności wykroczeń i przestępstw związanych z nadużywaniem alkoholu i używaniem środków psychoaktywnych, w tym narkotyków oraz patologii społecznych m.in. przemocy domowej, a także dofinansowanie utworzonych dodatkowo patroli interwencyjnych prowadzonych przez Komendę Miejską Policji we Włocławku i Straż Miejską we Włocławku. 	<p>Właściwa merytorycznie komórka organizacyjna Urzędu Miasta Włocławek</p> <p>Straż Miejska we Włocławku</p>	280 000 zł

<p>Główne wskaźniki realizacji zadania:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, którym zlecono realizację zadań publicznych. 2. Liczba projektów realizowanych przez organizacje pozarządowe oraz podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie oraz liczba osób uczestniczących w tych projektach. 3. Liczba dodatkowych służb patrolowych i czynności służbowych wykonanych przez Straż Miejską i Policję. 4. Liczba przyjęć osób nietrzeźwych do Szpitalnego Oddziału Ratunkowego Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego we Włocławku oraz liczba osób zatrzymanych do wytrzeźwienia w Policyjnej Izbie Zatrzymań.

Zadanie nr 5.	Wspieranie przedsięwzięć mających na celu przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, marginalizacji i reintegrację społeczną i zawodową osób uzależnionych i ich rodzin.	
<p>Samorząd szczebla gminnego zobowiązany jest wspierać zatrudnienie socjalne poprzez organizowanie i finansowanie centrów (lub klubów) integracji społecznej zgodnie z ustawą z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym. Działania prowadzone w ramach Klubu Integracji Społecznej funkcjonującego w strukturze Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie o charakterze postterapeutycznym i rehabilitacyjnym, zatrudnieniowym i samopomocowym będą miały na celu aktywizację zawodową, społeczną oraz usamodzielnienie osób uzależnionych od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych i ich rodzin oraz innych osób zagrożonych wykluczeniem społecznym w związku z uzależnieniami i innymi zjawiskami patologicznymi.</p> <p>Uzupełnieniem działań środowiskowych oraz pracy socjalnej są przedsięwzięcia podejmowane w ramach metody CAL (centrum aktywności lokalnej) służące pobudzaniu aktywności społecznej w celu samoorganizowania się do rozwiązywania konkretnych problemów danej społeczności.</p>		
zadanie może być realizowane poprzez:	Podmioty odpowiedzialne za realizację	Wysokość środków finansowych
<ol style="list-style-type: none"> 1. Wspieranie działalności Klubu Integracji Społecznej MOPR wzmacniającego miejski system zabezpieczenia socjalnego, przeciwdziałania ubóstwu i wykluczeniu społecznemu poprzez reintegrację osób uzależnionych od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych i ich rodzin oraz innych osób zagrożonych wykluczeniem społecznym w związku z uzależnieniami i innymi zjawiskami patologicznymi m.in. poprzez dofinansowywanie działalności bieżącej (wydatki rzeczowe i osobowe). 2. Wsparcie działań realizowanych metodą CAL (centrum aktywności lokalnej). Działania te realizowane będą m.in. poprzez zatrudnienie Organizatora Społeczności Lokalnej do pracy z rodzinami z problemem alkoholowym metodą CAL. Rolą OSŁ będzie animowanie i koordynowanie działań aktywizacyjnych skierowanych do osób z rodzin dysfunkcyjnych poprzez włączanie tych osób do pracy na rzecz społeczności lokalnej. 	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie we Włocławku	277 554 zł
<p>Główne wskaźniki realizacji zadania:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba osób korzystających z poszczególnych form wsparcia realizowanych w KIS. 2. Liczba działań realizowanych metodą CAL i liczba osób biorących w nich udział. 		

Zadanie nr 6.	Podejmowanie działań na rzecz ograniczenia dostępności do środków psychoaktywnych.	
Organy samorządu terytorialnego są zobowiązane do podejmowania działań zmierzających do ograniczenia spożycia napojów alkoholowych oraz zmiany struktury ich spożycia zgodnie z postanowieniami ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, a także do przeciwdziałania narkomanii oraz zażywania substancji psychoaktywnych zgodnie z ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii.		
zadanie może być realizowane poprzez:	Podmioty odpowiedzialne za realizację	Wysokość środków finansowych
<ol style="list-style-type: none"> 1. Prowadzenie kontroli przestrzegania przepisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii przez Policję i Straż Miejską. 2. Przestrzeganie uchwał Rady Miasta dotyczących zasad usytuowania punktów sprzedaży i podawania napojów alkoholowych, ustalonych limitów liczby punktów sprzedaży i podawania napojów alkoholowych. 3. Działania kontrolne oraz interwencyjno-informacyjne prowadzone przez MKRPA w zakresie przestrzegania zapisów art. 13¹ i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. 4. Prowadzenie działań edukacyjnych skierowanych do właścicieli placówek handlowych prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych i sprzedawców mających na celu ograniczenie dostępności napojów alkoholowych i przestrzeganie zakazu sprzedaży alkoholu osobom poniżej 18 roku życia. 5. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art.13¹ i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie w charakterze oskarżyciela publicznego. 	<p>Właściwa merytorycznie komórka organizacyjna Urzędu Miasta Włocławek</p>	<p>5 000 zł</p>
<p>Główne wskaźniki realizacji zadania:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych zgodna z ustalonymi limitami, 2. Liczba przeprowadzonych kontroli, w tym przez Straż Miejską, Policję i MKRPA, 3. Liczba interwencji dot. naruszania przepisów związanych ze sprzedażą napojów alkoholowych, 4. Liczba sprzedawców napojów alkoholowych biorących udział w szkoleniach. 		

Rozdział V. Monitorowanie realizacji Programu oraz sprawozdawczość

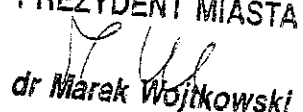
Głównymi narzędziami ewaluacji Programu będą:

- 1) wskaźniki realizacji poszczególnych zadań Programu,
- 2) systematyczne zbieranie i analiza danych dotyczących realizacji poszczególnych zadań w ramach Programu,
- 3) systematyczne monitorowanie i kontrola sposobu wykonania zadań ujętych w Programie pod względem jakości realizacji, czasu realizacji i zgodności z przyjętymi założeniami,
- 4) sprawozdania zewnętrzne dla Urzędu Marszałkowskiego oraz Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Dodatkowymi wskaźnikami realizacji Programu, oprócz wskaźników odnoszących się do poszczególnych obszarów (zadań), będą:

- 1) liczba działań zrealizowanych w ramach danego zadania,
- 2) liczba podmiotów podejmujących działania w ramach Programu, w tym organizacji pozarządowych,
- 3) wysokość środków finansowych wydatkowanych na realizację poszczególnych zadań.

Sprawozdawczość – Prezydent Miasta Włocławek przedstawi Radzie Miasta raport z realizacji Programu w terminie wynikającym z obowiązujących przepisów prawa. Ponadto sprawozdanie finansowe i merytoryczne z realizacji Programu będzie integralną częścią rocznego sprawozdania budżetowego przedstawionego Radzie Miasta Włocławek przez Prezydenta Miasta Włocławek.

PREZYDENT MIASTA

dr Marek Wojtkowski

KIEROWNIK REZERWATU

Piotr Białicki

Opracowano
w Referacie Zdrowia i Spraw Społecznych w Wydziale Edukacji i Rozwoju Społecznego Urzędu Miasta Włocławek.

UZASADNIENIE

Obowiązek prowadzenia przez gminę działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych został nałożony ustawą z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Natomiast podstawę do prowadzenia działań w zakresie przeciwdziałania narkomanii stanowią przepisy zawarte w ustawie z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii.

Powyższe przepisy nakładają na samorząd przyjmowanie corocznie programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz programu przeciwdziałania narkomanii. Źródłem finansowania tych działań, zgodnie z art. 18 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, są dochody gminy pochodzące z opłat za wydane zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych.

Mając na względzie wspólne źródło finansowania, zbliżony interdyscyplinarny zakres działań, adresatów planowanych zadań oraz kompleksowe podejście do prowadzenia działań o charakterze terapeutycznym, informacyjno – edukacyjnym i profilaktycznym odnoszącym się do przeciwdziałania uzależnieniom oraz towarzyszącym im patologiom społecznym, celowe jest uchwalenie wspólnego Programu tworzącego spójną politykę samorządu wobec uzależnień i związanych z nimi problemów społecznych.

Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2016 rok stanowi kontynuację dotychczasowych działań i inicjatyw podejmowanych przez Gminę Miasto Włocławek w przedmiotowym zakresie. Uwzględnia kierunki działań określone w Narodowym Programie Profilaktyki i Rozwiązywaniu Problemów Alkoholowych oraz w Krajowym Programie Przeciwdziałania Narkomanii. Opiera się także na rekomendacjach i priorytetach Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz wytycznych Krajowego Biura ds. Przeciwdziałania Narkomanii dotyczących realizowania i finansowania gminnych programów w przedmiotowym zakresie.

PREZYDENT MIASTA

dr Marek Wojtkowski

KIEROWNIK REFERATU

Piotr Bielicki

ZASTĘPCA PREZYDENTA

dr Beata Kowalczyńska